

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Saksb.: Ole Christian Skogstad
e-post: fmnoosk@fylkesmannen.no

Tlf:

Vår ref: 2017/4445

Deres ref: 201401099

Vår dato: 13.09.2017

Deres dato: 03.07.2017

Arkivkode: 561

Uttalelse til søknad om konsesjon - Silåga kraftverk- Rana

Fylkesmannen viser til oversendelse datert 03.07.17 vedlagt søknad om konsesjon for bygging av Silåga kraftverk i Rana kommune.

OM TILTAKET

Silåga kraftverk er planlagt med inntak på kote 324. Det foreligger to alternativer for trasé for vannvei og plassering av kraftstasjon. I alternativ 1 blir den 1,8 km lange rørgata gravd ned på sørsiden av Silåga, og kraftstasjonen plasseres med utløp på kote 189 med en kanal til Grønfjellåga. For alternativ 2 vil det 1,2 km lange tilløpsrøret bli gravd ned langs Kvanndalsveien på nordsiden av Silåga. Kraftstasjonen blir plassert med utløp på kote 226 i elva. Kraftverket er planlagt med en installert effekt på hhv. 1,9 MW og 1,5 MW for de to alternativene. Alternativ 1 vil gi en årlig kraftproduksjon på 6,0 GWh, mens alternativ 2 har en estimert produksjon på 4,3 GWh. Det er planlagt slipp av minstevannføring forbi inntaket i Silåga på 220 l/s om sommeren og 50 l/s om vinteren. For å få atkomst til inntaket må det bygges en 350 m lang vei fra Kvanndalsveien. Det er også søkt om tillatelse etter energiloven for bygging og drift av Silåga kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinje.

FYLKESMANNENS VURDERING

Naturmangfold

Den svært viktige forekomsten av den utvalgte og sterkt truede naturtypen «Slåttemark» i Kvanndalen synes ikke å bli berørt av omsøkte utbygging.

Berggrunnen i tiltaksområdet langs Silåga består av kalkrik berggrunn. I «Miljøfaglig vurdering av småkraftverk i Rana kommune» (Mork, K. 2009) er Grønfjellåga (nedre og midtre del) vurdert å ha store verdier for naturmiljø. Dette må nok sees i sammenheng med verdifulle fossesprøytoner tilknyttet bekkekløftene i Dunderfossen og Henrikfossen, men hvor også bekkekløften i Silåga utgjør en vesentlig del av vurderingsgrunnlaget.

Bekkekløften i Silåga, benevnt som Kjeldebekken, er en viktig forekomst av naturtypen (BN00061915). Det er her snakk om en trang kløft på kalkrik berggrunn med innslag av enkelte typiske og kravfulle arter, men hvor potensialet for flere kravfulle, og kanskje også rødlistede arter, er til stede. Langs kanten forekommer det noe ustabil rasmarek. Kanten på sørsiden er tidligere befar, og her ble det funnet innslag av kalkgranskog og mindre åpne, beitede engflekker. Gran er dominerende treslag. Feltsjiktet i kløfta virket ikke utpreget artsrikt, men inneholder stedvis en del kalkkrevende arter. Det ble ikke lett eksplisitt etter

moser, men flere kalkkrevende arter som er typisk for bekkekløftmiljøer opptrer her, herunder holeblymose og svaiblymose.

Vurderinger av i hvilken grad inngrep i bekkekløfter medfører effekter på biologisk mangfold, gjøres med hovedfokus på fuktighetskrevende og gammelskogstilknyttede arter spesielt, i tillegg til mer generelt på truede arter og spesielle naturtyper. Skog i bledningsfase vil være forholdsvis gammel skog, men med variert aldersstruktur. Kvaliteten i denne kløften er da særlig knyttet til kombinasjonen av den markerte kløftetopografien som skaper et stabilt fuktig lokalklima og den relativt gamle skogen.

Verdien av bekkekløften vil bli redusert som følge av redusert vannføring og endrede fuktighetsforhold. Forringelsen av naturtypen vil nok forsterkes i dette tilfellet ettersom elva har en sørvestlig eksposisjon. Spesielt restvannføringen i perioder med langvarig tørt og varmt vær vil være av negativ betydning. Det bemerkes at restfeltet i området er svært begrenset. Det forventes derfor at redusert vannføring vil påvirke naturtypene og dens artssammensetning i betydelig grad. Vi finner ikke grunnlag for å støtte vurderingen i naturmangfoldrapporten om at vannføringsreduksjon kun vil «*være til noe ulempe for karplanter, mose- og lavflora, fisk og andre ferskvannsorganismer som er nært knyttet til kulper, fosser og stryk*».

Samlet belastning

Majoriteten av registrerte bekkekløfter (ca. 110) i Nordland ligger sør for Saltfjellet, og da nærmere bestemt til sørlige deler av Helgeland. Av disse er ca. 75 % av A- eller B-verdi. Rana er registrert med 13 bekkekløftforekomster, hvorav lokaliteten Messingåga, Ravnåga, Tespa og Bakkahaugan nord utgjør de mest verdifulle (A-områder). De resterende forekomstene av denne naturtypen i Rana er av B-verdi. Av disse åtte lokalitetene er Andfiskåga påvirket gjennom utbyggingen av Svabo kraftverk, mens det er gitt konsesjon for utbygging i Skamdalselva. Søknad om utbygging av Tverråga ble avslått.

Sammenliknet med de øvrige B-områdene i kommunene er det kun bekkekløften i Silåga (Kjeldebekken) som er registrert med innslag av kalkgranskog. Kalkskog med utforming kalkgranskog (F0304) etter DN-håndbok nr. 13 er registrert relativt spredt i Nordland, hvor hovedtyngden synes å være i Salten. På Helgeland er denne utformingen kun registrert ved to lokaliteter i Vefsn kommune.

Det forannevnte tyder på at skogsmiljøet her skiller seg noe ut fra andre sammenliknbare forekomster. Fordi bekkekløfter framviser stor spennvidde, både nasjonalt og regionalt, er det nødvendig med en høy andel ivaretagelse for å dekke variasjonen. Silåga representerer i så måte et viktig bidrag til spennvidden på regionalt nivå når det gjelder utforming. Spesielt i området nord på Helgeland vil Silåga være et viktig bidrag til å opprettholde variasjon innenfor naturtypen.

Fylkesmannen er etter dette kommet fram til at utbyggingen som omsøkt vil gi store negative effekter på regionalt nivå og at den relativt lave produksjonen vanskelig kan forsvare naturinngrepet. Vi fraråder derfor omsøkte utbygging.

Friluftsliv

Kvanndalen og Silbotnen er et lokalt viktig utfartsområde, jf. FK00006305, og er i stor grad avgrenset langs og rundt skogsveien i dalen. Videre nord- og sørover kommer en etter hvert

inn i store turområder uten tilrettelegging. Dette friluftsområdet i fjellet er registrert som Junkerfjellet, Kjerringfjellet og Jarfjellet (FK00006385).

Elva vil på den berørte strekningen vil i vesentlig grad miste sin auditive og visuelle styrke, og da særlig fra Kvanndal gård og oppstrøms til inntaket. Dette vil bidra til å forringe friluftslivet her. Konsekvensen for friluftslivet vurderes som liten/middels.

Reindrift

Tiltaksområdet er en del av Ildgruben reinbeitedistrikt, og området brukes primært til vår- og høstbeiter. Reindriftingslovens § 19 fastslår at reindriften har beiterett i fjellet og annen utmarksstrekning, og beiteretten gjelder hele året.

Selve inngrepene (inntaksdam, rørgate, kraftstasjon, adkomstvei), vil etter vår vurdering medføre begrensede konsekvenser for reindriften i driftsperioden. De største konsekvensene av tiltaket antas å knytte seg til anleggsperioden. Unnvikelseeffekter vil medføre at reinen vil unngå å beite i tiltaksområdet og i en betydelig radius utover tiltaksområdet. Vedlikehold og tilsyn i driftsfasen kan også medføre forstyrrelser for beitende rein.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
Seksjonsleder

Ole Christian Skogstad
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:
Rana kommune
Miljødirektoratet
Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland
Ildgruben reinbeitedistrikt v/ Stig Lifjell
Nordland fylkeskommune